

NEWSLETTER NÚM. 24
GENER/MARÇ 2011

Editorial

El mes de gener s'han complert deu anys del viatge de Rafael Ribó i Borja Corcóstegui als campaments de refugiats sahrauís, durant el qual van decidir crear Ulls del món. La idea es plasmava uns mesos després, el 18 de juliol de 2001, amb la constitució de la Fundació.

Una dècada ha donat per molt en la lluita contra la ceguesa evitable als països més pobres, de manera que el que va començar amb activitats principalment assistencials en un únic territori s'ha convertit en un treball complet de cooperació integrat per quatre programes que tenen com a eix central l'excel·lència i l'equitat en l'atenció ocular. Algunes xifres així ho confirmen: 200 expedicions organitzades, més de 60.000 consultes i 7.000 intervencions quirúrgiques realitzades, 70 comissions formatives dutes a terme i 25 beques atorgades, 200 xerrades de prevenció i atenció ocular bàsica celebrades i la creació d'unitats oftalmològiques completes en els diferents territoris, entre d'altres.

Aquest treball ha estat possible gràcies al suport de persones, empreses i institucions, que han ofert la seva col·laboració desinteressada en benefici de les persones amb deficiències visuals dels països amb menys recursos econòmics. A tots ells, els volem agrair de nou la seva aportació i confirmar-los el nostre compromís amb el Dret Universal a la Visió per tal que, tots junts, **seguim obrint els ulls al món.**

NOTÍCIES

Es preparen les activitats 2011 al Sàhara

Els tècnics d'oftalmologia d'Inhambane es formen en refracció

Viatge institucional a Moçambic

S'organitzen activitats de prevenció a Bolívia

Comissió mèdica amb personal local a Mali

Segueix la capacitat de professionals a l'IOTA de Bamako

Es dona a conèixer el suport de voluntaris andalusos

Divulgant la tasca d'Ulls del món a València i Vic

La Fundació celebra la jornada de treball i reflexió a l'IMO

PROPERES ACTIVITATS

ULLS DEL MÓN ALS MITJANS

L'ENTREVISTA

Jesús Barragán, tècnic d'equipaments

NOTÍCIES

ES PREPAREN LES ACTIVITATS 2011 AL SÀHARA

La Fundació ha destinat aquest primer trimestre de l'any a preparar les **activitats 2011** als campaments de refugiats sahrauís, en el marc del programa *Ulls del Sàhara 2010-2012*, que arrenquen el mes d'abril. De fet, la coordinadora del projecte, **Bibiana Ruberte**, es troba des de finals de març sobre el terreny per preparar la posada en marxa d'aquestes actuacions.

La majoria d'elles estan relacionades amb l'**educació** i la **sensibilització** en salut ocular de la població sahrauí, com ara la gravació de missatges d'higiene ocular bàsica, que es preveu que els propers mesos s'emetin a l'emissora dels campaments, **Ràdio RASD**. Aquesta iniciativa ha estat possible gràcies al suport de **COMRàdio**, que ha cedit els seus estudis per a l'enregistrament dels missatges, que s'ha fet en hassania i ha anat a càrrec de dos voluntaris de la Fundació d'origen sahrauí, **Magali Ahmed** i **Ammu Mohamed**.

Durant aquests mesos també s'ha dut a terme la **compra dels equipaments** necessaris per dotar un taller d'òptica a la *wilaia* de l'Aaiun i una consulta al 27 de Febrer, així com aportar muntures, vidres i ulleres de presbícia a les consultes i tallers que estan en marxa. El programa *Ulls del Sàhara* compta amb la **col·laboració** de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD). En el transcurs de l'any 2010 també ha comptat amb el suport de nou ajuntaments catalans (Castellbisbal, Torroella de Montgrí, Polinyà, Vilassar de Mar, Celrà, Vilanova i la Geltrú, Fatarella, Roquetes i Porqueres), que hi han destinat uns 37.000 euros a través del **Fons Català de Cooperació al**

Desenvolupament, una entitat que actua com a instrument de coordinació de les ajudes dels consistoris.

[TORNAR A L'INICI](#)

ELS TÈCNICS D'OFTALMOLOGIA D'INHAMBANE ES FORMEN EN REFRACCIÓ

Ulls del món ha dut terme del **18 al 28 de gener** una iniciativa de formació adreçada als **tècnics d'oftalmologia** de la província d'Inhambane, que han adquirit coneixements sobre **refracció**. El curs ha anat a càrrec d'una docent de la **Universitat de Lurio** i hi han participat els **quatre tècnics** de la província, que d'aquesta manera podran oferir un millor servei als pacients amb deficiències visuals, ja que són els màxims responsables de l'atenció oftalmològica i òptica de la zona.

El curs forma part d'una **iniciativa de formació** del programa *Ulls de Moçambic* 2010-2013, que inclourà també la transmissió de coneixements d'oftalmologia pediàtrica i muntatge d'ulleres, entre d'altres. La **Universitat de Lurio** és un centre públic creat l'any 2007, que té tres seus situades a províncies del nord del país: Cabo Delgado, Niassa i Nampula. A l'última d'elles hi ha la Facultat de Ciències de la Salut, que acull els estudis d'optometria.

[TORNAR A L'INICI](#)

VIATGE INSTITUCIONAL A MOÇAMBIQUE

El president i la directora general de la Fundació, **Rafael Ribó** i **Núria Ramon**, van fer a finals de gener un viatge a **Moçambic** per avaluar conjuntament amb els actors locals els resultats del programa *Ulls de Moçambic* durant els darrers anys i consensuar les actuacions previstes de cara al futur. Els representants d'Ulls del món es van reunir amb el nou ministre de Salut, **Alexandre Maguele**, que ha accedit al càrrec els últims mesos en substitució d'Ivo Garrido

També van dur a terme trobades amb la directora del Servei Nacional d'Oftalmologia, **Yolanda Zambujo**, així com amb **responsables** de la Direcció Provincial de Salut d'Inhambane i dels centres sanitaris on es desenvolupen les activitats, l'Hospital Central de Maputo i l'Hospital Provincial d'Inhambane. Rafael Ribó i Núria Ramon també van mantenir trobades amb membres d'altres **organitzacions sense ànim de lucre** per plantejar propostes de col·laboració futures i amb representants sobre el terreny d'institucions que donen suport al programa moçambiquès, com ara l'**Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament** (ACCD). Així mateix, van estar en contacte amb l'Ambaixada espanyola a Moçambic.

[TORNAR A L'INICI](#)

S'ORGANITZEN ACTIVITATS DE PREVENCIÓ A BOLÍVIA

La Fundació ha dut a terme els mesos de febrer i març diferents **activitats de prevenció i promoció de la salut ocular** a la xarxa de salut d'El Alto, amb l'objectiu de transmetre coneixements als professionals relacionats amb l'educació de la població en matèria sanitària. En total s'han capacitat unes **150 persones**, entre infermeres i auxiliars d'infermeria, professors de primària, representants comunitaris, de comitès locals de salut i d'altres institucions. Tots ells han rebut formació en conceptes relacionats amb la presa d'agudes visual, les patologies oculars més freqüents o l'atenció que ofereixen els serveis d'oftalmologia dels diferents hospitals de la zona.

Així mateix, s'han distribuït més de **5.000 tríptics** sobre prevenció de la salut ocular a la població en general. Es tracta de materials que, amb el títol *Els sí i els no de la bona vista*, donen consells per evitar problemes oculars i informen els pacients sobre els centres hospitalaris on poden ser atesos. El programa *Ulls de Bolívia* compta amb el **suport** de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID) i la Fundació ONCE per a Llatinoamèrica (FOAL).

[TORNAR A L'INICI](#)

COMISSIÓ MÈDICA AMB PERSONAL LOCAL A MALI

La Fundació ha organitzat del **5 al 20 de març** la primera **comissió medicoquirúrgica** del programa que està duent a terme a terres malianes per el període **2010-2012**. S'ha celebrat a l'**Hospital de Referència de Bankass** i, a diferència de comissions anteriors i per raons de seguretat, ha estat integrada totalment per **personal local**.

L'encapçalaven **tres oftalmòlegs**, entre ells el **Dr. Touré** de l'Hospital Regional Sominé Dolo de Mopti, que ja ha participat en algunes de les expedicions enviades al País Dogon amb voluntaris de l'Estat espanyol. També hi han estat presents **tres auxiliars mèdics d'oftalmologia** i un **tècnic d'equipaments** de l'Institut d'Oftalmologia Tropical d'Àfrica (IOTA). Aquest últim ha participat a la comissió després d'haver rebut formació en manteniment d'equipaments a càrrec del tècnic sevillà **Jesús Barragán**, que s'ha desplaçat a Bamako del 26 de febrer al 6 de març (per a més informació, vegeu l'entrevista al final de la Newsletter). Durant les dues setmanes de la comissió, els professionals malians han dut a terme **526 consultes** i **171 intervencions quirúrgiques**.

[TORNAR A L'INICI](#)

SEGUEIX LA CAPACITACIÓ DE PROFESSIONALS A L'IOTA DE BAMAKO

Del **12 al 19 de març** ha tingut lloc una **comissió formativa** a l'IOTA, amb seu a Bamako, que tenia com a objectiu seguir capacitant els professionals locals en subespecialitats oftalmològiques. La iniciativa ha anat a càrrec del **Dr. Hachemi Nezzar**, oftalmòleg del Centre Hospitalari Universitari Clermont-Ferrand, ubicat a França, que ha comptat amb el suport d'un especialista d'ortòptica, el **Dr. Romain**.

Els professionals voluntaris d'Ulls del món han transmès als **oftalmòlegs i residents** de l'IOTA coneixements sobre ptosi, cirurgia de parpelles, cirurgia d'estrabisme i ortòptica, com a continuacions pràctiques dels cursos a distància que s'han dut a terme els darrers mesos per videoconferència. El projecte *Ulls de Mali* 2010-2012 compta en aquests moments amb el **suport** del Govern Basc/Eusko Jauriaritza.

[TORNAR A L'INICI](#)

ES DÓNA A CONÈIXER EL SUPORT DE VOLUNTARIS ANDALUSOS

Ulls del món ha estat present el mes de gener a la **I exposició fotogràfica "Cooperació Sanitària Internacional dels Professionals de l'Hospital Universitari Virgen del Rocío"**, una iniciativa a través de la qual s'ha donat a conèixer la implicació dels professionals sanitaris andalusos en els seus projectes de cooperació.

La Fundació ha exhibit un total de **21 fotografies**, que li han permès explicar les activitats que duu a terme per prevenir i combatre la ceguesa evitable als països més pobres, en les quals han participat **quatre voluntàries** que treballen a l'hospital sevillà, l'oftalmòloga **Fernanda Aranda**, la infermera **María José Moreno** i les anestesistes **Julia del Valle** i **María del Carmen Pérez**. L'exposició es va inaugurar el dia 17 de gener, en un acte on va assistir la delegada d'Ulls del món a Sevilla, **Consolación Méndez**, i va tancar les portes el dia 31 de gener.

[TORNAR A L'INICI](#)

DIVULGANT LA TASCA D'ULLS DEL MÓN A VALÈNCIA I VIC

La delegada de la Fundació a València, **Rosario Martínez**, ha pronunciat el dia 5 de març una xerrada a la **Universitat de València** en el marc del diploma universitari en cures oculars i visuals als països en desenvolupament. L'acte ha tingut lloc a la Unitat d'Optometria de la Fundació Lluís Alcanyís com a sessió final d'aquest curs a distància en el qual hi han participat una trentena d'alumnes. Els assistents han pogut conèixer de primera mà el **treball de cooperació** dut a terme per Ulls del món, ja que l'oftalmòloga valenciana ha participat en els programes del Sàhara, Moçambic i Bolívia.

La Fundació també ha estat protagonista d'una xerrada a terres barcelonines, en concret a la localitat de **Vic**. L'oftalmòleg osonenc **Josep Maria Rafart** ha exposat el dia 27 de gener la seva experiència com a voluntari del programa **Ulls de Mali** a la seu de la delegació del Col·legi de Metges. El Dr. Rafart va viatjar al país africà a principis de l'any 2010 com a integrant d'una comissió medicoquirúrgica a l'Hospital de Referència de Bankass.

[TORNAR A L'INICI](#)

LA FUNDACIÓ CELEBRA LA JORNADA DE TREBALL I REFLEXIÓ A L'IMO

Ulls del món va organitzar el dia **14 de gener** la **jornada anual de treball i reflexió**, una iniciativa que tenia com a objectiu presentar els resultats assolits durant l'any 2010 i valorar les activitats que s'han de realitzar en el transcurs del present exercici en els diferents projectes de cooperació en marxa.

La trobada va tenir com a escenari l'**Institut de Microcirurgia Ocular de Barcelona (IMO)**, que l'any anterior ja havia acollit la jornada. Hi van participar els membres del comitè executiu, el comitè mèdic, l'equip operatiu, els supervisors mèdics dels diferents programes i els responsables dels nuclis territorials.

[TORNAR A L'INICI](#)

PROPERES ACTIVITATS (ABRIL-JUNY)

Sàhara

- Del 2 al 12 d'abril: expedició de manteniment d'equipaments oftalmològics, suport a la construcció d'un taller d'òptica a l'Aaiun i dotació d'una consulta oftalmològica al 27 de Febrer
- Del 2 al 20 d'abril: viatge de seguiment d'òptica i activitats de sensibilització a les escoles bressol i de formació a infermeres escolars i promotores de salut

Moçambic

- Maig: tallers de salut ocular per a professors de primària de la província d'Inhambane
- Adequació del taller d'òptica de l'Hospital Provincial d'Inhambane

Bolívia

- D'abril a juny: formació en facoemulsificació de la Dra. Marisol Gonzales a l'Hospital Central de Mendoza (Argentina)

Mali

- Abril i maig: formació en optometria per al personal de l'Hospital Sominé Dolo de Mopti i del Centre de Referència de Bankass
- Abril: curs per videoconferència sobre retina a l'IOTA
- Maig: comissió formativa de retina a l'IOTA
- Juny: comissió oftalmo-pediàtrica i formativa a l'IOTA

Altres

- Segona quinzena d'abril: es donarà a conèixer la imatge guanyadora del III concurs fotogràfic Ulls del món
- 22 de juny: celebració de la reunió anual del Patronat de la Fundació

[TORNAR A L'INICI](#)

ULLS DEL MÓN ALS MITJANS

La Fundació ha tingut una destacada presència als mitjans de comunicació de l'Estat espanyol durant aquest primer trimestre de 2011, que s'ha centrat especialment al **País Basc** i **Andalusia**. D'una banda, s'ha parlat de l'entitat al *Diario Vasco* i a l'emissora Euskadi Irratia. Pel que fa a les aparicions a la premsa andalusa, la presència d'Ulls del món a l'exposició fotogràfica de l'Hospital Virgen del Rocío de Sevilla s'ha difós a mitjans com ara *El Correo de Andalucía* i el *Diario de Sevilla*.

En l'àmbit català, cal destacar l'aparició al programa *El Cafè de la República*, de **Catalunya Ràdio**, amb una entrevista a la directora general de la Fundació, Núria Ramon, sobre el desè aniversari; així com la campanya d'emissió de l'espot publicitari a **Televisió de Catalunya**, en una iniciativa duta a terme a finals del mes de gener que ha permès realitzar un total de 14 projeccions en espais solidaris, molts d'ells en horaris de màxima audiència.

[TORNAR A L'INICI](#)

L'ENTREVISTA

Nom: Jesús Barragán

Edat: 54 anys

Professió: tècnic d'equipaments

He nascut a: Arnedo (la Rioja) i **visc a:** Sevilla

Estic en contacte amb Ulls del món des de: l'any 2005

Jesús Barragán és des de fa anys tècnic d'equipaments de l'Hospital Universitari Virgen Macarena de Sevilla, treball que combina amb la tasca de voluntari d'Ulls del món. I és que la figura del tècnic d'electromedicina, tot i que en un principi pot semblar que quedi en un segon pla, és del tot imprescindible perquè la resta de professionals sanitaris de la Fundació puguin tornar la visió a

les persones dels països més pobres. Destaca també el seu paper de formació del personal local. Barragán és un voluntari molt implicat amb la Fundació i els seus projectes, com demostren les múltiples visites als campaments sahrauís i la col·laboració amb el programa *Ulls de Mali*. Aquesta entrevista li fem després d'un viatge al país africà i a pocs dies de marxar cap als campaments.

Quin paper desenvolupa un tècnic d'equipaments a Ulls del món?

En principi, el mateix que en un hospital: fer revisions, reparacions i muntatge d'equipaments d'ús mèdic, en aquest cas els específics de l'especialitat d'oftalmologia, tot i que també s'hi afegixen els equips d'òptica. Així mateix, hi ha un important paper de capacitat.

Tenen moltes necessitats de formació els tècnics dels territoris on es duen a terme projectes?

La formació és sempre fonamental a qualsevol lloc. Jo conec els projectes del Sàhara i Mali i, per exemple, en l'últim d'ells he contactat amb un tècnic i he comprovat que tenen una necessitat de formació important, no només des del punt de vista tècnic sinó també des de l'organització, de gestió d'equipaments, etc. En aquests territoris és fonamental un bon ús i manteniment dels equips, a causa de la seva escassetat i de les dificultats pel que fa a la seva reparació. Per això les activitats de formació d'Ulls del món tenen per a mi una gran importància.

Acabes de tornar de Mali, com ha anat la formació a l'IOTA?

L'experiència ha estat curta però intensa. Com deia abans, les necessitats de formació són molt grans, però no només de transmissió de coneixements sinó també de dotació d'elements tan bàsics com eines, materials o manuals tècnics dels equipaments. Sense això, és molt difícil organitzar un servei de manteniment. Però a Mali la gent és excepcional i m'han facilitat molt les coses. Crec que és un bon principi i espero que tingui continuïtat.

No viatjaves al país africà des de l'any 2009, quins canvis hi has nota pel que fa a assistència òptica i oftalmològica?

Lamentablement, per motius de seguretat no he pogut visitar la regió de Mopti per veure l'òptica i el quiròfan de l'hospital de Bankass muntats per Ulls del món. Aquesta vegada m'he quedat a Bamako i això m'ha permès conèixer l'IOTA. M'ha sorprès la quantitat i qualitat de l'assistència oftalmològica, però sorprèn l'extensió del territori que atén: és per a tots els països dels voltants de Mali!

A l'abril vas als campaments sahrauís, quin treball hi faràs?

El pla és revisar els equipaments de les diferents consultes i òptiques. Així mateix, començaré la instal·lació d'una òptica a la *wilaia* de l'Aaiun.

Què t'aporta col·laborar amb la Fundació, en el terreny personal?

Per a mi és una gran satisfacció poder col·laborar modestament que es pugui garantir el dret humà a la salut, en aquest cas l'ocular. Això i la gent que coneixes t'aporta una gran riquesa personal. En els primers viatges al Sàhara em va impressionar la dignitat amb la qual el poble sahrauí manté una estructura nacional en un territori que és difícilment compatible amb la vida. Ara a Mali m'ha impressionat el nivell de pobresa existent, que també m'ha indignat. Farà falta alguna cosa més que ajuda humanitària perquè països com Mali surtin d'aquesta situació.

[TORNAR A L'INICI](#)

FES-TE'N SOCI

FES-TE'N VOLUNTARI

COL·LABORA

Si no vols rebre aquest butlletí, només cal que ens contestis aquest [missatge](#), indicant-nos que no te l'enviem més. D'acord amb l'establert a la Llei de Protecció de Dades de Caràcter Personal, t'informem que les teves dades estan incloses en un fitxer automatitzat propietat d'Ulls del món. Per a la cancel·lació dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, et pots posar en contacte amb nosaltres.

ORBIT FIS IIIIS AL MÓN

Tamarit, 144-146, entl. 2a · 08015 Barcelona · T: +34 93 451 51 52 · F: +34 93 451 47 77

www.ullsdelmon.org · fundacio@ullsdelmon.org